
**ГНУЧКЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДАПТИВНЕ ЛІДЕРСТВО: НОВІ ВИКЛИКИ У
ПІДГОТОВЦІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

РЕМОРОВ Ярослав

аспірант, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

***FLEXIBLE MANAGEMENT AND ADAPTIVE LEADERSHIP: NEW CHALLENGES IN THE
TRAINING OF MANAGERS OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING
INSTITUTIONS***

Yaroslav REMOROV

Postgraduate student, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-0079-2679>

myhajlivcipal@ukr.net

Стрімкі зміни в сучасному світі впливаються на всі сфери суспільного життя, а особливо на освіту як каталізатор розвитку суспільства та економіки. Система професійної (професійно-технічної) освіти, яка відіграє ключову роль у підготовці кваліфікованих кадрів для економіки, також зазнає значних трансформацій. В умовах цифровізації, глобалізації та постійного розвитку технологій перед керівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти постають нові виклики, що потребують не тільки глибоких знань у своїй професійній галузі, але й уміння ефективно управляти змінами, адаптуватися до нових умов та вести за собою колектив.

Сутнісні аспекти освітнього менеджменту представлено в роботах таких науковців як Л. Даниленко, В. Олійника, Л. Карамушки, Л. Калініної, В. Кременя, В. Маслова, З. Рябової, П. Сауха, Л. Сергєєвої, Т. Сорочан, Г. Тимошко та ін.

Проблеми управління змінами та адаптивного лідерства в освіті досліджували багато науковців, а саме: Г. Єльнікова, О. Локшина, О. Огієнко, Н. Протасова, З. Рябова та ін. У їхніх працях розглядаються питання сутності адаптивного лідерства, його значення для успішного функціонування освітніх організацій, розвиток професійної компетентності керівників освіти, підвищення якості освіти, а також особливості управління змінами в

умовах невизначеності.

Аналіз наукового доробку сучасних науковців дозволяє зробити висновок про їх значний внесок у розвиток теорії та практики управління освітою, удосконалення системи підготовки керівників професійної освіти, підвищення їх професійної компетентності та забезпечення ефективного функціонування закладів освіти в умовах сучасних викликів. Зокрема, Г. Єльнікова адаптивне управління характеризує як «взаємовплив, який викликає взаємоприспосовування поведінки суб'єктів діяльності на діалогічній основі, котра забезпечується спільним виробленням реалістичної мети з наступним поєднанням зусиль і самоспрямуванням дій на її досягнення» [1].

Крім того, аналіз практики роботи закладів професійної освіти дозволяє виділити ключові виклики, що постають перед керівниками в сучасних умовах. Так, впровадження цифрових технологій в освітній процес вимагає від керівників не тільки знань у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, але й уміння організувати ефективне використання цих технологій для підвищення якості навчання. Міжнародна конкуренція на ринку праці вимагає від закладів професійної освіти підготовки фахівців, які відповідають міжнародним стандартам та мають необхідні компетентності для роботи в умовах глобальної економіки.

Відповідно можемо визначити, що гнучке управління дозволяє будувати таку модель управління, яка забезпечує адаптивність організації до змін зовнішнього середовища, ефективний розподіл ресурсів, оптимізацію усіх процесів розвитку та підвищення конкурентоспроможності шляхом впровадження інноваційних підходів і технологій. Крім того, враховуючи набір функцій менеджерів освіти гнучке управління забезпечує формування професійних компетентностей, а саме: нормативно-правової, інформаційно-аналітичної, цифрової, прогностичної, організаційно-виконавчої, контрольної-діагностичної, здоров'язбержувальної, інклюзивної, проєктувальної, емоційно-етичної, лідерської, стратегічного управління, забезпечення системи якості освіти, партнерства, професійного розвитку тощо [2; 3; 4].

Все вище перераховане дозволяє керівнику реалізовувати баку концепцію адаптивного лідерства, щоб керівник завжди був лідером змін, який їх продукує, а не просто адаптується і враховує у професійній діяльності. Правильний та вчасний контроль потоку інформації, її фіксування, централізація, накопичення та об'єктивний аналіз, дозволяють визначати актуальні цілі розвитку організації, налагодити та забезпечити педагогічний процесу та управління ним, сформувані сучасну інформаційно-аналітичну та управлінську систему управління закладом. Крім того, все це впливає на цільове функціонування закладу, узгодження стратегічних, тактичних, оперативних, колективних та власних цілей, розвиток творчого колективу, дозволяє на основі прогнозів забезпечити гнучкість в управлінні та ресурсному плануванні, конкретику у розподілі функціональних обов'язків управлінського апарату та делегуванні повноважень, систему контролю, діагностики щодо якості планування, моніторинг усіх напрямів діяльності з метою побудови системи управління змінами, формування іміджу тощо [2; 3].

Сучасний світ характеризується високим рівнем невизначеності, що вимагає від керівників здатності приймати рішення в умовах недостатньої інформації та швидко адаптуватися до змін. Швидкі зміни технологій та потреб роботодавців вимагають від керівників професійної (професійно-технічної) освіти постійного моніторингу ситуації на ринку праці та своєчасного реагування на ці зміни шляхом оновлення навчальних програм та розвитку нових компетентностей у студентів.

Для успішного подолання цих викликів керівники професійної освіти повинні володіти такими набором умінь та прийомів як: гнучке управління, адаптивне лідерство, цифрова грамотність, комунікативні навички, стратегічне мислення, розвиток та вдосконалення яких забезпечує здатність ефективно управляти змінами; швидко реагувати на нові виклики та адаптуватися до змінних умов, вести за собою колектив в умовах невизначеності, мотивувати співробітників до досягнення спільних цілей та створювати умови для їх професійного

розвитку; ефективно спілкуватися з різними стейкхолдерами, включаючи педагогів, студентів, роботодавців та представників влади; бачити перспективу розвитку закладу освіти та розробляти стратегії досягнення поставлених цілей.

Підготовка керівників професійної освіти до роботи в умовах сучасних викликів потребує удосконалення освітніх програм з урахуванням вимог часу. Важливо не тільки надавати майбутнім керівникам глибокі знання у сфері управління освітою, але й розвивати у них необхідні компетентності для успішного функціонування в умовах динамічних змін та невизначеності.

Перспективними напрямками досліджень у цій сфері є розробка та впровадження нових моделей підготовки керівників професійної освіти, які б базувалися на принципах гнучкого навчання, адаптивного лідерства та розвитку цифрової грамотності.

Список використаних джерел:

1. Єльнікова Г. Управлінська компетентність. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.
2. Локшина О.І., Огієнко О.В. Управління якістю освіти: монографія. Київ: Видавництво "Світ", 2018. 280 с.
3. Протасова Н.Г. Адаптивне управління освітою: теорія і практика. Київ: Видавництво "Педагогічна думка", 2015. 320 с.
4. Професійний стандарт керівника (директора) закладу загальної середньої освіти, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/news/zatverdzheno-profesiyniy-standart-kerivnika-direktora-zakladu-zagalnoi-serednoi-osviti>

References

1. Ielnykova H. Upravlinska kompetentnist. Kyiv : Red. zahalnoped. haz., 2005. 128 s.
2. Lokshyna O.I., Ohiienko O.V. Upravlinnia yakistiu osvity: monohrafiia. Kyiv: Vydavnytstvo "Svit", 2018. 280 s.
3. Protasova N.H. Adaptivne upravlinnia osvitoiu: teoriia i praktyka. Kyiv: Vydavnytstvo "Pedahohichna dumka", 2015. 320 s.
4. Profesiyniy standart kerivnyka (dyrektora) zakladu zahalnoi serednoi osvity, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/news/zatverdzheno-profesiyniy-standart-kerivnika-direktora-zakladu-zagalnoi-serednoi-osviti>